

MEI 2016

Vrijstelling bedrijfsvoorheffing

Als de werkgever de belasting van zijn werknemers “verduistert”

Het kleine broertje van de notionele-interestaftrek

SAMENVATTING

- Vrijstelling bedrijfsvoorheffing : het mechanisme werkt als volgt. De werkgever houdt 100% van de bedrijfsvoorheffing in op het brutoloon van zijn werknemer, maar hij stort bijvoorbeeld slechts 75% door aan de fiscus. De 25% die voorwerp uitmaakt van een vrijstelling, houdt hij dus voor zichzelf. Maar in de ogen van de fiscus heeft de werknemer wel 100% van de voorheffing doorgestort.
- Sinds de invoering van de vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing in 2003 zijn de bedragen ervan op enkele jaren tijd meer dan vertienvoudigd. In 2014 waren ze al opgelopen tot een verlies voor de staatskas van 3,1 miljard euro. Het totale verlies in de tien jaar tussen 2005 en 2014 is met een factor 15 vermenigvuldigd, het gecumuleerd verlies bedraagt al 19 miljard euro.
- De maatregel is maar weinig bekend, maar elke werknemer zou er vast van schrikken als hij zou vernemen dat zijn werkgever een deel van de bedrijfsvoorheffing op zijn loon, die hij integraal aan de fiscus hoort door te storten, voor zichzelf houdt.
- De maatregel is zowat het kleine broertje van de notionele-interestaftrek, omdat ook die in het begin maar een kleine weerslag op de begroting leek te zullen krijgen, maar later uit de hand liep tot een zware last voor de overheidsfinanciën.
- Positieve gevolgen heeft de maatregel nauwelijks, terwijl we naast de gevolgen voor de begroting nog een hele reeks andere nefaste gevolgen kunnen opnoemen.
- Bovendien geeft de toepassing van de maatregel blijkbaar aanleiding tot heel wat misbruiken. Ook de Europese Commissie wees op tal van onregelmatigheden.
- Uit de antwoorden van de minister van Financiën op meerdere vragen van Kamerlid Marco Van Hees komt een enorm contrast naar voor tussen de lichtheid waarmee de regering dergelijke cadeaus toekent en de zware gevolgen voor de overheidsfinanciën.
- In het antwoord van staatssecretaris Elke Sleurs over de rol van Belspo in de controle op de maatregel, schuilt dan weer een flagrante onwaarheid ...

1. ALGEMEEN OVERZICHT VAN EEN ONTHUTSENDE MAATREGEL

a) Het principe van de maatregel

“Verlaag uw loonkost, verminder uw doorstorting bedrijfsvoorheffing.” Dat is de titel van een vorming¹ die het sociaal secretariaat SD Worx organiseert voor bedrijfsleiders, financieel directeurs en personeelsdirecties. En, zoveel is duidelijk, dat cadeau kan best groot worden, op voorwaarde dat je je weg vindt in de doolhof van het toenemend aantal wettelijke bepalingen met betrekking tot de gedeeltelijke vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing.

De eerste vrijstellingen werden van kracht in 2003² en vanaf 2005³ werd het stelsel systematisch uitgebreid. Werkgevers kunnen van vrijstellingen genieten voor verschillende soorten arbeidsprestaties. De belangrijkste – in budgettaire termen – hebben te maken met:

- overuren⁴,
- prestaties voor onderzoek en ontwikkeling⁵,
- nacht- en ploegenarbeid⁶.

Het mechanisme werkt als volgt. De werkgever houdt 100% van de bedrijfsvoorheffing in op het brutoloon van zijn werknemer, maar hij stort bijvoorbeeld slechts 75% door aan de fiscus. De 25% die voorwerp uitmaakt van een vrijstelling, houdt hij dus voor zichzelf. Maar in de ogen van de fiscus heeft de werknemer wel 100% van de voorheffing doorgestort.

In de loop der jaren zijn de percentages van de vrijstellingen van bedrijfsvoorheffing voor elk van deze drie gevallen omhooggegaan (zie tabel 1).

Het competitiviteitspact⁷ van de regering-Di Rupo verhoogde de vrijstelling voor nacht- en ploegenarbeid. Op 1 januari 2015 bedroeg het percentage 18%, om op 1 januari 2017 omhoog te gaan tot 20,40% en tot 22,8% op 1 januari 2019.

Eind 2014 stelde de Programmawet⁸ van de regering-Michel het percentage voor 2015 met een jaar uit, maar schoof het percentage voor 2017 dan weer met een jaar vooruit. De taxshift⁹ die eind 2015 werd goedgekeurd, heeft het tempo van de vrijstellingen nog versneld door het percentage van 22,8% dat aanvankelijk was vastgelegd voor 2019, ook te vervroegen naar 2016.

Diezelfde taxshift heeft ook het percentage voor de vrijstelling voor nacht- en ploegenarbeid met 2,2 punten verhoogd als dit kan beschouwd worden als verbonden met hoogtechnologie en innovatie.

1 <http://www.sdworx.be/nl-be/sd-worx-learning/opleidingen/vrijstelling-bedrijfsvoorheffing-r-en-d>

2 Programmawet van 24 december 2002.

3 Wetten van 3 juli 2005 en 23 december 2005.

4 Artikel 275/1 van het Wetboek van de Inkomstenbelasting.

5 Artikel 275/3 van het Wetboek van de Inkomstenbelasting.

6 Artikel 275/5 van het Wetboek van de Inkomstenbelasting.

7 Wet van 15 mei 2014.

8 Programmawet van 19 december 2014.

9 Wet van 26.12.2015 houdende maatregelen inzake versterking van jobcreatie en koopkracht.

Tabel 1 – Evolutie percentages vrijstelling¹⁰

Jaar	Overuren	Onderzoek en ontwikkeling	Nachtwerk en ploegenarbeid		
			Basispercentage	Volcontinu arbeid	Hoogtechnologisch werk
2005	24,75 %	65 %	5,63 %	5,63 %	5,63 %
2006	24,75 %	65 %	5,63 %	5,63 %	5,63 %
2007	41,25 %	65 %	10,7 %	10,7 %	10,7 %
2008	41,25 %	65 %	10,7 %	10,7 %	10,7 %
2009	41,25 %	75 %	15,6 %	15,6 %	15,6 %
2010	41,25 %	75 %	15,6 %	15,6 %	15,6 %
2011	41,25 %	75 %	15,6 %	15,6 %	15,6 %
2012	41,25 %	75 %	15,6 %	15,6 %	15,6 %
2013	41,25 %	80 %	15,6 %	15,6 %	15,6 %
2014	41,25 %	80 %	15,6 %	17,8 %	15,6 %
2015	41,25 %	80 %	15,6 %	17,8 %	15,6 %
2016	41,25 %	80 %	22,8 %	25 %	25 %

b) De inflatie van de maatregel

Eerst sloeg hij alleen op overuren, maar jaar na jaar werd de toepassing van de vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing in steeds meer gevallen toegestaan. De regering-Michel voegde er nog een aantal nieuwe doelgroepen aan toe: "start-ups" of startende kleine ondernemingen en – zoals we al zagen – de sector van hoogtechnologische producten.

Op dit moment gelden vrijstellingen van doorstorting van bedrijfsvoorheffing voor:

1. overuren;
2. de sector van koopvaardij, sleepvaart en baggerwerken;
3. prestaties op vlak van onderzoek en ontwikkeling;
4. nacht- en ploegenarbeid;
5. de sector van de zeevisserij;
6. sportbeoefenaars onder de 26 jaar;
7. "steunzones" (industriezones en reconversiegebieden);
8. "start-ups";
9. de sector van hoogtechnologische producten.

Naast deze gerichte vrijstellingen krijgen alle werkgevers in de privé sinds 2007¹¹ ook een algemene en onvoorwaardelijke vrijstelling voor hun voltallige personeel.¹² Het percentage ligt natuurlijk lager dan dit voor de gerichte maatregelen, maar ging toch verschillende keren omhoog: in 2009 steeg het van 0,25% naar 0,75%, vervolgens naar 1% in 2010 en in 2014 lag het al op 1,25%.

In het kader van de taxshift besliste de regering-Michel evenwel het grootste deel (een percentpunt) van deze algemene vrijstelling vanaf 2016 over te hevelen van de normale fiscaliteit naar de parafiscaliteit om het percentage van de zogenaamde patronale sociale bijdragen te kunnen verlagen tot 25%. Maar dit betekent hoegenaamd niet dat de vrijstellingen van doorstorting van bedrijfsvoorheffing worden teruggetrokken (vermits diezelfde taxshift het percentage voor die vrijstelling optrekt voor de sector van de

¹⁰ Als verschillende percentages tegelijk toegepast kunnen worden, wordt alleen het hoogste vermeld.

¹¹ Wet van 17 mei 2007.

¹² Artikel 275/7 van het Wetboek van de Inkomstenbelasting.

hoogtechnologische activiteiten), de regering wil daarmee het iconische 25%-percentage van patronale sociale bijdragen financieren dat ze zo graag politiek verkocht wil krijgen.

c) De kostprijs van de maatregel

Het verlies voor de overheidsfinanciën is aanzienlijk (zie tabel 2). Waar het totale bedrag van de vrijstellingen het eerste jaar nog onder de lat van de 200 miljoen euro blijft, overschrijdt dit vanaf 2010 de grens van de twee miljard euro. En dit bedrag neemt nog toe tot 2014, het laatste jaar waarvoor de cijfers beschikbaar zijn. Zo zien we dat in tien jaar de kost vermeerderd is met ... 15!

In deze tien jaar loopt de gecumuleerde kost van de vrijstelling, van 2005 tot 2013, op tot 19 miljard euro.

Tabel 2 – Begrotingsverliezen als gevolg van de verschillende vrijstellingen¹³
(in miljoen euro)

Type vrijstelling	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Overuren	27	47	74	87	88	115
Onderzoek en ontwikkeling	67	97	171	297	488	529
Nacht- en ploegenarbeid	101	339	599	701	758	921
Algemene maatregel	0	0	53	208	470	890
Andere	3	13	51	88	97	110
TOTAAL	198	496	948	1.381	1.901	2.565

Op kruissnelheid wegen de vrijstelling voor nacht- en ploegenarbeid en de algemene vrijstelling duidelijk het zwaarste door in de overheidsfinanciën, gevolgd door de vrijstelling voor onderzoek en ontwikkeling. Over de periode 2005-2014 vertegenwoordigen deze drie categorieën samen meer dan 90% van het begrotingsverlies.

2. ZEVEN VRAGEN OVER DE MAATREGEL

Vraag nr. 1: over de kosten/baten

Als een werkgever een deel van de bedrijfsvoorheffing op de lonen van zijn werknemers, die hij aan de fiscus hoort te betalen, voor zichzelf houdt... je zou voor minder geschokt zijn! De vrijstellingen van doorstorting van bedrijfsvoorheffing zijn pure – legale – loondiefstal met zware gevolgen.

Aan de ene kant ontnemt de maatregel de overheid middelen, in een budgettaire al moeilijke context die al noopt tot besparingen in de overheidsuitgaven met alle rampzalige sociale gevolgen van dien. Temeer omdat deze maatregel boven op andere maatregelen komt, zoals de verlaging van de sociale bijdragen en allerlei andere belastingverminderingen voor ondernemingen (notionele-intrestaftrek en dergelijke).

Een jaarlijkse budgettaire kost van 3,1 miljard euro, dat komt bijvoorbeeld overeen met twaalf keer de jaarlijkse begrotingsbesparing die wordt gerealiseerd door de uitsluiting van jongeren met een inschakelingsuitkering uit de werkloosheid (€ 247 miljoen).

Wordt die kostprijs gerechtvaardigd door specifieke en bewezen resultaten inzake tewerkstelling? Of hebben we hier te maken met het klaaglied dat we zowat overal horen, zoals ook economist Paul De Grauwe (London School of Economics) denkt: "Er bestaat geen enkel land ter wereld waar de bedrijfsleiders niet klagen over hoge loonlasten. Ik kom net terug uit China. Wel, ook daar hebben ze kritiek op de te hoge lonen. Wat bedrijfsleiders zeggen, hier of ginder, komt uiteindelijk altijd neer op: we willen meer winst maken."¹⁴

¹³ Bron: Kamer van Volksvertegenwoordigers, *Inventaris van vrijstellingen, belastingsaftrekken en verminderingen die de overheidsinkomsten beïnvloeden*, Bijlage bij de begroting, verschillende jaartallen.

¹⁴ *De Standaard*, 13 september 2014.

Bovendien mogen we niet uit het oog verliezen dat eventuele jobcreatie als gevolg van deze maatregel meer dan een gecompenseerd wordt door jobverlies als gevolg van verminderde overheidsinkomsten. Ten eerste gaan er bij de overheid en in de privé banen verloren die gecreëerd worden door het verbruik van de staat. Ten tweede dreigen lagere overheidsuitgaven te leiden tot een vermindering van de infrastructuur die de werkgelegenheid bevordert (vervoer, crèches, opleiding en vorming enzovoorts). Ten derde kan een vermindering van de dienstverlening van de overheid leiden tot heel wat extra uitgaven voor de bevolking en zo de privéconsumptie doen dalen.

We moeten alleszins zo nauwkeurig mogelijk de positieve én negatieve gevolgen voor de tewerkstelling meten van deze vrijstellingen van doorstorting van bedrijfsvoorheffing.

In antwoord op een parlementaire vraag¹⁵ erkent de minister van Financiën dat nog geen effectenonderzoek werd gedaan over de vrijstellingen van doorstorting van bedrijfsvoorheffing. Er bestaat alleen een studie van het Federaal Planbureau over de vrijstellingen voor onderzoek en ontwikkeling (O&O), die de gevolgen van de maatregel positief zou inschatten. De minister vergeet helaas de referenties van deze studie te geven (terwijl in de vraag uitdrukkelijk hierom werd gevraagd). Nu heeft het Planbureau in 2006 inderdaad onderzoek verricht naar de fiscale steunmaatregelen ter bevordering van onderzoek en ontwikkeling. Over de vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing staat in het onderzoeksrapport: "Gezien het recente karakter en het gebrek aan informatie, is het (nog) niet mogelijk om op basis van cijfergegevens het gebruik en het effect van deze fiscale maatregel te evalueren."¹⁶

Voor de algemene vrijstelling wijst de minister in dat antwoord erop dat deze maatregel "het heeft mogelijk gemaakt de noodzakelijke beperking van de groei van de loonkosten te verzoenen met een opwaardering van de nettolonen." Een bizar antwoord, want de vrijstelling verdwijnt in de zakken van de werkgever en heeft geen enkele impact op het nettoloon van de werknemer.

Vraag nr. 2: is dit illegale staatssteun volgens Europa?

De Belgische overheid is zo vrijgevig en creatief met de vrijstellingen van doorstorting van bedrijfsvoorheffing dat die overkomen als een verdachte vorm van staatssteun die volgens de Europese wetgeving onwettig is. Twee gevallen moeten we hier vermelden.

1°) De vrijstellingen ten gunste van Young Innovative Companies

De Europese Commissie boog zich in 2006 over drie types vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing ten gunste van O&O. Ze was van oordeel dat een van deze vrijstellingen, met name de vrijstelling toegekend aan *Young Innovative Companies*, een vorm van overheidssteun was, maar ze vond die op bepaalde voorwaarden toch verenigbaar met de binnenlandse markt.

In 2011 zette de Commissie desalniettemin een onderzoek op, dat verschillende onregelmatigheden met deze maatregel aan het licht bracht: België had verschillende bepalingen, vereist door de Europese regelgeving, niet goedgekeurd. Bovendien liet ons land na aan de Commissie de wijziging van de regeling mee te delen en heeft het ook niet de verlenging tot na de goedgekeurde datum meegedeeld. Door zo te handelen "hebben de Belgische autoriteiten onrechtmatige steun verleend", stelde de Commissie vast.¹⁷ (Zie ook Bijlage 1, deel a: onregelmatigheden, vastgesteld door de Europese Commissie.)

2°) Mogelijke staatssteun in de taxshift

De Taxshift-wet verhoogt de vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing voor de sector van de hoogtechnologische producten. De regering deelde haar beslissing mee aan de Europese Commissie opdat die zou nagaan of ze conform is met de wetgeving over

15 Schriftelijke vraag nr. 0203 (2015) van Marco Van Hees, zie bijlage 2.

16 J. Fiers, *Fiscale stimuli voor onderzoek en ontwikkeling in België*, Working Paper, Federaal Planbureau, oktober 2006, blz. 31.

17 Steunmaatregel SA.20326 (2013/C) (ex 2012/NN et 2011/MX) – België – Maatregelen houdende gedeeltelijke vrijstelling van bedrijfsvoorheffing voor O&O, Brussel, 4 december 2013, blz. 6.
http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/250955/250955_1509588_23_3.pdf

overheidssteun.

De Raad van State vestigde de aandacht van de regering op het feit dat ze moest wachten tot de Commissie zich had uitgesproken vooraleer ze met de toepassing van deze maatregel kon beginnen. Rekening houdend met deze aanbeveling, staat er in artikel 101 van de wet: "Artikel 97 [over de bepaling in kwestie] treedt in werking op 1 januari 2016 op voorwaarde dat uit een beslissing van de Europese Commissie blijkt dat de in dit artikel bedoelde bepaling geen onverenigbare staatssteun vormt, als bedoeld in artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie."

Vraag nr. 3: overuren bevoordeeld ten koste van werkgelegenheid?

In een rapport uit 2014 stelt de Hoge Raad van Financiën een sterke correlatie vast tussen het gebruik van de vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing en de benuttingsgraad van de productiecapaciteit. En hij besluit: "Zij is niet onverenigbaar met een beleid ter verhoging van de werkgelegenheidsgraad als blijkt dat de arbeidsmarkt gesegmenteerd is. In een dergelijk geval kan de prestatie van overuren niet in de plaats komen van de aanwerving van werkzoekenden."¹⁸

Het feit dat de Hoge Raad moet terugvallen op een voorwaardelijke hypothese van een gesegmenteerde markt (dat wil zeggen van een markt die veronderstelt dat werkzoekenden niet over het vereiste profiel beschikken voor aanwerving bij bedrijven die een beroep doen op overuren), wijst op de dwaasheid van een dergelijke loonsubsidie.

In termen van arbeidsherverdeling als werkgelegenheidsbeleid betekenen deze vrijstellingen inderdaad een stap achteruit. In plaats van de arbeidsduur te verkorten voor wie aan het werk is, geeft men stimuli om die te verlengen. Op die manier krijg je aan de ene kant actieve werknemers die steeds zwaarder onder druk staan (met alle negatieve gevolgen van dien) en aan de andere kant werkloze werknemers met als enig perspectief zich in slaap te laten wiegen door de mooie woorden van een Premier die zingt: "Jobs, Jobs, Jobs".

Vraag nr. 4: discriminatie overheidsinstellingen ten opzichte van privébedrijven?

Het aspect "cadeau om de winsten te verhogen" springt werkelijk in het oog als je kijkt naar de verschillen in de regels voor de vrijstelling voor onderzoek en ontwikkeling (O&O) voor universiteiten, hogescholen, onderzoeksfondsen, enzovoort, enerzijds, en privéondernemingen anderzijds. Zoals staat op de website van het federale wetenschapsbeleid (Belspo), moet alleen die eerste groep het verkregen fiscale voordeel omzetten in bijkomende O&O-investeringen. Maar "in de profitsector is de investering van deze opbrengsten in additionele O&O-activiteiten niet opgelegd en zal daar eerder afhangen van economische opportuniteiten".¹⁹

De minister van Financiën rechtvaardigt deze discriminatie door erop te wijzen dat de verplichting voor de openbare instellingen "is ingevoerd op vraag van de betrokken partijen zelf"²⁰ om te beantwoorden aan de subsidiecriteria van de Europese Commissie. De vraag blijft: waarom is de privésector dan wel vrijgesteld van de verplichting het verkregen belastingsvoordeel om te zetten in bijkomende investeringen in O&O?

Vraag nr. 5: invloed van de steunmaatregel voor nachtarbeid op gezondheid en sociaal leven?

Met een impact van meer dan een miljard euro per jaar is de vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing voor nacht- en ploegenarbeid de belangrijkste van al deze vrijstellingen. Dit is voor de werkgevers een fameuze stimulans om dergelijke arbeidsregelingen in te voeren of te verhogen. De fiscale opbrengst overtreft in veel gevallen zelfs de ploegenpremies die

18 Rapport van de Hoge Raad van Financiën, *Een tax shifting ten voordele van arbeid en bredere belastinggrondslagen – scenario's voor een globale en significante belastinghervorming*, augustus 2014, blz. 94.

19 www.belspo.be/belspo/fisc/intro_nl.stm.

20 Schriftelijke vraag nr. 0204 (2015) van Marco Van Hees, zie Bijlage 2.

werkgever uitbetaalt.

We willen de sociaal-economische context van nacht- en ploegenarbeid kort toelichten. Met deze werkregimes kan een werkgever zijn productieapparaat intensiever gebruiken en dus zijn winsten verhogen. Een machine die dag en nacht draait, brengt een jaarlijks winstsaldo op dat een stuk hoger ligt dan een machine die 8 uur per dag draait. Daarom bestaat er ook een extra loon (ploegenpremies), dat de neiging van de werkgever om deze arbeidsregeling in te voeren een beetje tempert.

Terecht, want tal van studies wijzen op de schadelijke gevolgen van nacht- en ploegenarbeid. Het verstoort het sociale en familiale leven van de werknemers en brengt heel wat gezondheidsrisico's mee: op korte termijn slaapproblemen, spijsverteringsstoornissen en verstoring van het voedingsevenwicht; op lange termijn verhoogde cardiovasculaire risico's, vroegtijdige slijtage van het gestel.

Een onderzoek, dat op 5 januari 2015 werd gepubliceerd in *American Journal of Preventive Medicine*, toont dat de gevolgen van werk in wisselploegen voor het cardiovasculair systeem al na vijf jaar zeer zwaar zijn: bij vrouwen die meer dan vijf jaar nachtwerk doen, ligt het sterftecijfer 11% hoger en na meer dan vijftien jaar ligt het risico op de ontwikkeling van longkanker 25% hoger.

Maar nu het extra loon, als kost voor de werkgever, meer dan gecompenseerd wordt door de vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing, moedigt dit ploegenwerk aan dat in feite ontmoedigd zou moeten worden als men zich bekommert om de gezondheid en het sociale leven van de werknemers. Nachtarbeid goedkoper dan overdag werken, dat is waanzin.

Daarom ook vindt de Algemene Centrale van het ABVV de vrijstelling van bedrijfsvoorheffing een "dure en ongezonde grap". Op haar website gaat de arbeiderscentrale dieper in op beslissing van de regering-Michel om de tarieven voor vrijstelling te verhogen: "In het verleden ging het al de verkeerde kant uit met nacht- en ploegenarbeid, en toch gaat de regering nog verder met de vrijstelling van bedrijfsvoorheffing."²¹

We stelden de minister van Financiën een parlementaire vraag²² over deze problematiek. Johan Van Overtveldt deed er acht maanden over om die vragen een 'grond van niet-ontvankelijkheid' te geven: "Het is aan mijn collega's, bevoegd voor Werk en voor Volksgezondheid, om in voorkomend geval de nodige maatregelen te nemen."

Vraag nr. 6: leiden de vrijstellingen tot discriminatie bij aanwerving?

Het toenemend aantal vrijstellingen van doorstorting van bedrijfsvoorheffing leidt ook tot een andere onzinnige situatie: sommige werknemers krijgen te maken met discriminatie bij aanwerving omdat ze ... te weinig belast worden. En de vrijstelling van voorheffing in hun geval dus iets te mager uitvalt.

Een werknemer met kinderen ten laste geniet bijvoorbeeld van een belastingvermindering die doorgerekend wordt in de barema's van de bedrijfsvoorheffing. Als de werkgever minder voorheffing inhoudt op het brutoloon van een werknemer, dan ligt het bedrag van de vrijstelling ook lager.

Een syndicale bron vertelt ons dat hij dit soort discriminatie op het terrein inderdaad vaststelt. Overigens niet alleen inzake de gezinssituatie, maar ook inzake de woonplaats. Er zijn werkgevers die druk uitoefenen op werknemers die aan de andere kant van de Frans-Belgische grens wonen, om hun statuut van grensarbeider op te geven. De kortingen op de bedrijfsvoorheffing maken dat een grensarbeider die in ploegen werkt minstens 8% duurder is dan een andere werknemer.

Over deze problematiek ondervraagd, verschuilt de minister van Financiën zich achter een merkwaardige argumentatie: "Bij mijn weten is dit geen aanleiding tot discriminatie bij aanwerving. Elke vorm van discriminatie is immers formeel bij wet verboden."²³ Laten

21 www.accg.be/nl/actualiteit/nacht-en-ploegenarbeid-2-vrijstelling-bedrijfsvoorheffing-een-dure-en-ongezonde-grap, 15 september 2015.

22 Schriftelijke vraag nr. 0201 (2015) van Marco Van Hees, zie Bijlage 2.

23 Schriftelijke vraag nr. 0205 (2015) van Marco Van Hees, zie Bijlage 2.

doorschemeren dat wat onwettelijk is, niet bestaat ... voor een minister die bevoegd is voor het bestrijden van de fiscale fraude, is dat vrij verontrustend.

Vraag nr. 7: ingewikkelde bepalingen die fraude en onregelmatigheden aanmoedigen?

Het Belgische belastingstelsel is bijzonder ingewikkeld en het toenemend aantal bijzondere bepalingen inzake de vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing, met al de speciale regeltjes voor elke toepassing, gaan bepaald niet in de richting van een administratieve vereenvoudiging.

Het is zelfs zo sterk dat advies aan werkgevers op dit domein een bepaald lucratieve business is geworden. Maar uiteindelijk profiteren daarvan vooral de ondernemingen die de middelen hebben om zich door dergelijke interne of externe adviseurs te laten bijstaan.

Deze ingewikkelde wetgeving zet bovendien de deur open voor onregelmatigheden en fraude, temeer daar de instellingen die met de controle belast zijn (FOD Financiën en Belspo) slecht gewapend zijn om de fraudeurs op te sporen.

Bijlage 1 gaat meer in detail in op deze kwestie van fraude en onregelmatigheden.

3. STANDPUNT PVDA

Deze vrijstellingen van doorstorting van bedrijfsvoorheffing zijn volgens de PVDA een "cadeau" aan de werkgevers (om het met de woorden van SD-Worx te zeggen), dat boven op een lange lijst andere cadeaus komt. Net zoals bij al die andere zijn de gunstige effecten zelden bewezen en deze maatregel lijkt vooral een buitenkansje voor de ondernemingen met als belangrijkste resultaat dat de winsten en de uitgekeerde dividenden stijgen.

Terwijl de maatregel tot dusver nauwelijks enig positief effect heeft voor de werkgelegenheid, zijn er duidelijk wel al negatieve gevolgen. Eerst en vooral is er het feit dat het zwaar doorweegt op de overheidsfinanciën, vermits de kost van de maatregel in tien jaar tijd met vijftien vermenigvuldigd is. Daarnaast zijn er een reeks duidelijk averechtse effecten: de onwettigheid van sommige van de vrijstellingen volgens Europees recht, de negatieve impact op de overuren, de discriminatie van mensen uit overheidsinstellingen op het gebied van onderzoek en ontwikkeling, de promotie van nachtarbeid wat nefast is voor de gezondheid en het sociale leven van werknemers, de administratieve moeilijkheden bij de toepassing of ook nog de problemen waar men mee geconfronteerd wordt bij de strijd tegen de fraude, waarvan de omvang niet onaanzienlijk is.

De PVDA vraagt een grondige analyse van de mogelijke positieve en negatieve gevolgen van de vrijstellingen van doorstorting van bedrijfsvoorheffing. Als uit dit onderzoek blijkt dat de positieve effecten verwaarloosbaar of onvoldoende zijn in vergelijking met de negatieve effecten, dan moeten deze maatregelen uit onze wetgeving worden geschrapt.

In afwachting van de resultaten van dergelijke analyse, pleit de PVDA voor:

- stopzetting van elke verdere uitbreiding van de vrijstellingen;
- afschaffing van het voordeel van deze vrijstellingen van ondernemingen die dividenden uitkeren.

Studiedienst van de PVDA

Maurice Lemonnierlaan 171 – 1000 Brussel

<http://ptb.be/ptb/service-detudes>

Auteur van deze studie: Marco Van Hees, marco.vanhees@ptb.be, 0473/411.021

BIJLAGE 1 – FRAUDE EN ONREGELMATIGHEDEN BIJ DE VRIJSTELLINGEN VAN DOORSTORTING VAN BEDRIJFSVOORHEFFING

a) Onregelmatigheden vastgesteld door de Europese Commissie

Een document uit 2013²⁴, door de Europese Commissie gericht aan de Belgische minister van Buitenlandse zaken, Didier Reynders, wijst op de vele overtredingen van de reglementering van de Unie in verband met de vrijstellingen van doorstorting van bedrijfsvoorheffing voor onderzoek & ontwikkeling (O&O), in het bijzonder voor een categorie begunstigden, de *Young Innovative Company* (innovatieve startende ondernemingen).

Zo heeft de Commissie kritiek op het niet respecteren van de criteria waaraan moet worden voldaan om te worden beschouwd als *Young Innovative Company*, in termen van de leeftijd en de grootte van het bedrijf en het bedrag van de steun.

Daarom vroeg ze bij de Belgische overheid de lijst op van de innovatieve starters die in 2009 en 2010 voor meer dan 200.000 euro aan steun hadden gekregen. Van de twaalf genoemde bedrijven selecteerde de Commissie er drie voor een grondig onderzoek naar de bedragen. Het onderzoek wees uit dat twee van deze bedrijven, Movetis (Turnhout) en Actogenix (Zwijnaarde), boven de grens van een miljoen euro vrijstellingen zaten, wat in overtreding is met de Europese Kaderregeling betreffende staatssteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie, waarmee de Belgische overheid nochtans had ingestemd.

Bovendien had de Commissie de looptijd van de steunmaatregel voor *Young Innovative Companies* beperkt tot vijf jaar (tot 2011). Daarna kon hij eventueel worden verlengd, als uit een evaluatie zou blijken dat de maatregel positieve gevolgen had. België heeft de maatregel na 2011 laten doorlopen, zonder deze procedure te volgen. En het verhoogde ook het percentage van de vrijstelling zonder dat, zoals gevraagd, aan de Commissie te melden.

Een ander meer algemeen bezwaar heeft te maken met het onderzoek naar de juistheid van de voorwaarden waaraan werkgevers moeten voldoen om te kunnen genieten van de verschillende vrijstellingen voor onderzoek en ontwikkeling. Hier gaat het zowel over de vereiste personeelscategorieën die vrijstelling kunnen genieten (onderzoeker, onderzoekstechnicus of projectbeheerder inzake onderzoek en ontwikkeling), als over de aard van het werk dat dit personeel moet doen (het moet echt om onderzoek en ontwikkeling gaan).

De Commissie stelt vast dat in de Belgische wetgeving "weliswaar melding wordt gemaakt van de personeelscategorieën die vrijstelling kunnen genieten, maar dat daarin niet wordt verwezen naar de onderzoekscategorieën, en evenmin wordt gepreciseerd hoe de belastingdiensten nagaan of de personeelsleden die van de vrijstelling van de bedrijfsvoorheffing kunnen profiteren, zich wel degelijk met een O&O-project bezighouden." En verder merkt ze op "dat er in de periode tussen de goedkeuring van de regeling op 4 juli 2006 en de aanneming van de wetgeving in 2013 geen indeling in onderzoekscategorieën bestond."

In het licht van de argumentatie, zo kunnen we lezen in het document, "is de Commissie de mening toegedaan dat België onrechtmatige steun heeft verleend".

b) De werkelijke omvang van de onregelmatigheden en de fraude

Het rapport van de Commissie heeft het over verschillende concrete punten, maar ze doet tegelijk een boekje open over een verontrustende situatie: deze vrijstellingen van voorheffing die op zich al een erg betwistbaar cadeau zijn, blijken ook onderworpen aan een controlesysteem vol gaten.

Als twee van de drie onderzochte bedrijven duidelijk onregelmatigheden begaan, zoals het toegelaten bedrag overschrijden, dan geeft dat een idee van de omvang van het probleem. En

²⁴ Steunmaatregel SA.20326 (2013/C) (ex 2012/NN et 2011/MX) – België – Maatregelen houdende gedeeltelijke vrijstelling van bedrijfsvoorheffing voor O&O, Brussel, 4 december 2013
http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/250955/250955_1509588_23_3.pdf

als de Commissie dan vaststelt dat België niets zegt over de manier waarop de belastingadministratie dit controleert, dan kunnen we ons de vraag stellen of die controles eigenlijk wel bestaan.

Andere bronnen – mensen die zelf actief zijn in het domein onderzoek en ontwikkeling – zeggen ons: van bij het begin dat de regeling werd ingevoerd, konden de begunstigden de geldende regels bijzonder soepel toepassen en, zo zegt men, met weinig risico dat ze een herberekening zouden moeten maken (toch minstens tot in 2014, zie hierna).

De regering-Di Rupo heeft dit impliciet ook bevestigd door de wet van 17 juni 2013 te doen goedkeuren. Dat is ook wat een fiscaal specialist van Deloitte (samen met PwC een van de twee grote spelers op de markt die de vrijstellingen van voorheffing aan de werkgevers “verkopen”) schrijft: “via deze nieuwe wet en in ruil voor een verhoging van het percentage van de korting van 75 naar 80% wil de wetgever een betere controle organiseren om mogelijke misbruiken te voorkomen.”²⁵

De verhoging van het percentage is een tastbaar feit, dat kan worden nagegaan. Maar hoe zit het met die betere controle (of met de controle tout court)? Twee instellingen zijn belast met die controle, de FOD Financiën en de overheidsdienst Belspo, bevoegd voor het Programma van het Federaal Wetenschapsbeleid.

c) De lacunes bij de FOD Financiën

In maart 2014 lanceerde de FOD Financiën een controleactie, specifiek gericht op de vrijstellingen van doorstorting van bedrijfsvoorheffing. En dit als gevolg van de lacunes die het Rekenhof het jaar voordien had blootgelegd in deze controles (maar we zouden het misschien beter gewoon over het ontbreken van controles hebben). In dat rapport stond toen: “Deze lokale kantoren [*van de belastingcontrole*] kunnen niet onmiddellijk vaststellen of een werkgever de vrijstelling genoten heeft. De werkgever hoeft immers op zijn aangifte vennootschapsbelasting geen code in te vullen of een formulier bij te voegen dat aantoont dat hij van deze fiscale gunstmaatregel gebruik heeft gemaakt. (...) Veel dossiers glippen dus makkelijk door de controles.”²⁶

Niet alleen de vrijstellingen van voorheffing zijn niet terug te vinden in de belastingaangiften, de zeldzame controleurs die er toch toe komen om deze regeling te onderzoeken, staan ook voor een dubbel probleem: hoe nagaan of aan alle voorwaarden wordt voldaan zowel wat betreft het type personeel dat hiervoor is vereist, als wat betreft de aard van hun werk (gaat het wel echt om onderzoek en ontwikkeling)?

Meteen al bij de allereerste wet, in december 2002, wordt in de Memorie van toelichting gewezen op het eerste van deze twee problemen: “De Federale Overheidsdienst Financiën beschikt niet over enige vorm van inlichtingen noch over de expertise om te bepalen of iemand al dan niet als een wetenschappelijke onderzoeker kan worden aangemerkt. Daarom is het pragmatischer om op dat vlak de medewerking te vragen van een overheidsdienst die de genoemde inlichtingen en expertise wel in huis heeft. Het betreft de federale diensten voor wetenschappelijke, technische en culturele aangelegenheden.”²⁷

Maar het heeft geduurd tot 2013 – meer dan tien jaar – voor de fiscus een vorm van samenwerking heeft gepland tussen de FOD Financiën en de POD Wetenschapsbeleid (Belspo). “Ook al zou die samenwerking, zo noteert het Rekenhof, niet systematisch of verplicht zijn. De ambtenaren van de FOD Financiën kunnen voor technische vragen contact opnemen met de POD Wetenschapsbeleid.”²⁸

Volgens onze informatie profiteren sommige bedrijven (onder meer in de chemie) tegelijkertijd van de vier belangrijkste vrijstellingen: O&O, overuren, ploegenarbeid en de algemene

25 Renaud Hendricé (Deloitte Belgium, Business Tax), *Précompte professionnel - Dispense partielle de versement du Pr.P. des chercheurs*, in *Lettre d'info actualités fiscales* nr. 31, Kluwer, 11 september 2013.

26 *Onrechtstreekse federale steunmaatregelen voor onderzoek en technologische ontwikkeling (O&O)*, Verslag van het Rekenhof voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers, Brussel, augustus 2013, blz. 53.

27 Programmawet van 24 december 2002, Parlementaire handelingen, Uiteenzetting van de motieven, p. 184.

28 *Onrechtstreekse federale steunmaatregelen voor onderzoek en technologische ontwikkeling (O&O)*, Verslag van het Rekenhof voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers, Brussel, augustus 2013, blz. 53.

vrijstelling. En eenzelfde werknemer kan bovendien voorwerp uitmaken van drie vrijstellingen: bijvoorbeeld een onderzoeker die overuren doet en ook in aanmerking komt voor de algemene vrijstelling. Het gaat zover dat de belastingambtenaren moeten nagaan of de gecontroleerde onderneming voor een aantal van haar werknemers niet meer dan 100% van de bedrijfsvoorheffing recupereert!

d) Welke definitie voor "onderzoeker" en voor "onderzoek"?

Het Rekenhof stelt: "Het grootste knelpunt bij de toepassing van de steunmaatregel is het begrip onderzoeker. De wetgever definieert het niet, noch voor de non-profit- noch voor de profitsector."²⁹

In plaats van de POD Wetenschapsbeleid aan de onderzoekers die als dusdanig erkend zijn, een officiële goedkeuring te laten verlenen, wat aanvankelijk ook de bedoeling was, is het de FOD Financiën die moet bepalen of de werknemer van wie de voorheffing ten goede komt aan de werkgever, wel degelijk een onderzoeker is. "In de praktijk doen zowel de centrale diensten als de controleambtenaren uit eigen initiatief een beroep op de POD Wetenschapsbeleid in geval van twijfel of iemand als onderzoeker kan worden gekwalificeerd. Deze samenwerking is echter niet systematisch en berust op de goodwill van de betrokken ambtenaren en administraties."³⁰

En dan houden we nog geen rekening met het feit dat beide overheidsdiensten er af en toe een verschillende definitie op nahouden van wat bijvoorbeeld een onderzoeksassistent en een postdoctoraal onderzoeker is.

Bovendien ontbreekt het de gebruikte definities van O&O volgens de controleambtenaren van de FOD Financiën aan duidelijkheid en precisie. Het is volgens hen zo goed als onmogelijk om hierover enige uitspraak te doen op basis van de Frascati Handleiding. In de praktijk beperkt de controle zich dan ook dikwijls tot het verifiëren van de vereiste diploma's.

e) Hoeveel ambtenaren bij Belspo voor het geheel van de controles? De leugen van een staatssecretaris

Het gezichtspunt in deze van Deloitte is veelzeggend: "Volgens ons heeft de wetgever wel de middelen voorzien om ondernemingen die het verdienen, te verzekeren dat ze die vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing voor onderzoekers ook echt krijgen en dit door Belspo in te schakelen. Maar dan moet Belspo natuurlijk nog over de nodige middelen (mankracht en informatica) beschikken om deze opdracht ook effectief uit te voeren."³¹

Het loont echt de moeite om deze vraag te stellen: over welke controlemiddelen beschikt Belspo, de overheidsdienst voor het Programma van het federaal wetenschapsbeleid? Over welke middelen beschikt het om regelmatig te controleren en om, a fortiori, alles te controleren wat al tien jaar lang (de Europese verjaringstermijn) niet werd gecontroleerd?

Kamerlid Marco Van Hees stelde de vraag aan staatssecretaris Elke Sleurs, bevoegd voor Belspo: "Belspo speelt een essentiële rol bij de vrijstellingen voor onderzoek en ontwikkeling (O&O). Temeer daar in de richtlijnen voor de controles in 2014 de FOD Financiën zijn ambtenaren verwijst naar de expertise van Belspo voor deze vrijstellingen voor O en O. Hoeveel ambtenaren van Belspo zijn effectief belast met deze taak en welk diploma hebben deze mensen?"³²

Antwoord van de staatssecretaris: "Tijdens de overgangperiode die loopt van 1 januari 2014 tot 1 januari 2015 (de periode waarin de bedrijven voor het eerst hun O en O activiteiten konden ingeven bij toepassing van artikel 2733 van het WIB), heeft de POD Wetenschapsbeleid (BELSPO) een werkgroep opgericht met 13 personen die allemaal een diploma hebben dat aansluit bij de activiteiten van de verschillende ondernemingen en diverse economische

29 *Onrechtstreekse federale steunmaatregelen voor onderzoek en technologische ontwikkeling (O&O)*, Verslag van het Rekenhof voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers, Brussel, augustus 2013, blz. 55.

30 *Onrechtstreekse federale steunmaatregelen voor onderzoek en technologische ontwikkeling (O&O)*, Verslag van het Rekenhof voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers, Brussel, augustus 2013, blz. 55.

31 Ibidem.

32 Schriftelijke vraag nr. 0218 (2015) van Marco Van Hees, zie Bijlage 2.

sectoren, concreet op het gebied van biotechnologie, software ontwikkeling, landbouw- en milieuwetenschappen en de chemie.”

Het gaat hier om een handig verpakt leugentje. Elke Sleurs heeft het dan wel over het aantal van 13 personen. Maar ze zegt tegelijk dat die lid zijn van een werkgroep. Een werkgroep kan twee uur per maand vergaderen. Dat heeft dan niet veel meer te maken met een ambtenaar die hier dagelijks voltijds mee bezig is.

In feite beschikt Belspo in totaal voor al het werk over welgeteld een enkele persoon om de controles te doen voor het wetenschappelijk deel van de vrijstellingen van doorstorting van bedrijfsvoorheffing voor O&O, wat het grootste deel uitmaakt van de taak voor dit type vrijstelling. Het is de betrokkene himself die dit toegeeft. Zonneklaar dat het hier gaat om een 'mission impossible' en dat de ambtenaren van de FOD Financiën die zich hiervoor tot Belspo wenden, niet bepaald wonderen moeten verwachten ...

ANNEXE 2 - QUESTIONS PARLEMENTAIRES AU MINISTRE DES FINANCES

Bulletin nr : B019 - Schriftelijke vraag en antwoord nr : 0201 - Zittingsperiode : 54

Auteur	Marco Van Hees, PTB-GO!
Departement	Minister van Financiën, belast met Bestrijding van de fiscale fraude
Sub-departement	Financiën, Bestrijding van de fiscale fraude
Titel	Inkomstenbelastingen. - Vrijstelling van storting van de bedrijfsvoorheffing. - Nachtarbeid.
Datum indiening	03/03/2015
Taal	F
Publicatie vraag	 B019
Publicatiedatum	07/04/2015, 20142015
Status vraag	Antwoorden ontvangen
Termijndatum	03/04/2015

Vraag

Artikel 275/5 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 voorziet in vrijstellingen van storting van de bedrijfsvoorheffing voor nacht- en ploegenarbeid. Voor de werkgevers zijn dit stimuli om dergelijke werkregelingen in te voeren of meer te gebruiken. In heel wat gevallen ligt het fiscale voordeel zelfs hoger dan de ploegenpremies die de werkgever betaalt. Bovendien neemt de winst toe dankzij het intensievere gebruik van het productieapparaat van de onderneming. Tal van studies tonen echter aan dat nacht- en ploegenarbeid schadelijk gevolgen hebben. Het sociale en gezinsleven van de werknemers raken erdoor verstoord, en er zijn tal van gezondheidsrisico's aan verbonden: op korte termijn kunnen er slaap- en spijsverteringsstoornissen ontstaan en kan het voedingspatroon ontregeld raken, op langere termijn neemt het risico van hart- en vaatziekten en van vroegtijdige veroudering van het organisme toe. Een op 5 januari 2015 in het American Journal of Preventive Medicine gepubliceerde studie laat zien dat er na vijf jaar arbeid in shift jaar ernstige gevolgen merkbaar worden voor het cardiovasculaire systeem: bij vrouwen die langer dan vijf jaar 's nachts werken, ligt de mortaliteit 11 procent hoger; vrouwen die langer dan vijftien jaar nachtarbeid verrichten, hebben 25 procent meer kans op longkanker. 1. Zal u maatregelen nemen om de nefaste gevolgen van nachtarbeid, die door deze bepalingen net wordt aangemoedigd, te verminderen? 2. Vindt u ook niet dat de gezondheid van de werknemers belangrijker is dan de financiële resultaten van de ondernemingen, en dat artikel 275/5 van het WIB 1992 dus moet worden geschrapt?

Status	1 réponse normale - normaal antwoord - Gepubliceerd antwoord
Publicatie antwoord	 B050

Publicatiedatum 16/11/2015, 20152016
Antwoord 1. en 2. Het komt mijn collega's bevoegd voor Werk en Volksgezondheid toe, in voorkomend geval de benodigde maatregelen te treffen.

Bulletin nr : B019 - Schriftelijke vraag en antwoord nr : 0202 - Zittingsperiode : 54

Auteur Marco Van Hees, PTB-GO!
Departement Minister van Financiën, belast met Bestrijding van de fiscale fraude
Sub-departement Financiën, Bestrijding van de fiscale fraude
Titel Vrijstellingen van doorstorting van bedrijfsvoorheffing. - Belastingcontroles.
Datum indiening 04/03/2015
Taal F
Publicatie vraag [B019](#)
Publicatiedatum 07/04/2015, 20142015
Status vraag Antwoorden ontvangen
Termijndatum 03/04/2015

Vraag

Dankzij de vrijstellingen van doorstorting van bedrijfsvoorheffing kunnen werkgevers een gedeelte van de voorheffing die ze op het brutoloon van hun personeel inhouden om aan de fiscus door te storten, voor zich houden. Die maatregel werd in 2003 ingevoerd en gaandeweg aanzienlijk uitgebreid. Naar verluidt werden er de voorbije tien jaar vrijwel geen controles uitgevoerd op die vrijstellingen, onder meer omdat ze 'onzichtbaar' zijn op de belastingaangifte en niet vermeld staan in het klassieke schema van de belastingcontroles. In 2014 heeft de FOD Financiën uiteindelijk een controleactie gelanceerd waarbij er specifiek op die maatregel werd ingezoomd. 1. Hoe vaak en voor welk bedrag werd er de voorbije vijf jaar overgegaan tot een wijziging van de aangifte? 2. Hoe vaak en voor welk bedrag werden er in 2014 aangiften gewijzigd voor de onderscheiden categorieën van vrijstellingen (algemene vrijstelling, onderzoek en ontwikkeling, overuren, ploegenarbeid, enz.) van doorstorting van bedrijfsvoorheffing? 3. Naar verluidt zouden sommige werkgevers voor sommige van hun werknemers vrijstellingen van doorstorting van bedrijfsvoorheffing hebben verkregen voor een bedrag dat hoger is dan de totale voorheffing voor de betrokken werknemers. Die overschrijdingen zouden niet onmiddellijk zichtbaar zijn, omdat ze opgaan in het globale bedrag van de vrijstellingen voor alle personeelsleden samen. a) Draagt u kennis van dergelijke feiten (via de resultaten van de controleactie of langs andere kanalen)? b) Bevestigt u dat die praktijk

onwettig is? 4. BELSPO speelt een sleutelrol bij de vrijstellingen van doorstorting van bedrijfsvoorheffing voor onderzoek en ontwikkeling. In de richtlijnen bij de controleactie van 2014 verwees de FOD Financiën zijn ambtenaren voor die specifieke vrijstellingen dan ook naar de expertise van BELSPO. Hoeveel ambtenaren bij BELSPO houden zich daarmee bezig en over welke diploma's beschikken ze? 5. Indien BELSPO wordt afgeschaft (zoals door de regering wordt gepland), welk orgaan zal de onder punt 4. vermelde controletaken dan voor zijn rekening nemen? 6. a) Zijn er uit de controleactie van 2014 structurele leemtes in de controle op de vrijstellingen van doorstorting van bedrijfsvoorheffing naar voren gekomen? b) Zo ja, hoe zal men dit recht trekken? 7. a) Zijn er nieuwe controleacties inzake de vrijstellingen van doorstorting van bedrijfsvoorheffing gepland? b) Zo ja, voor welke periode(s)?

Status

1 réponse normale - normaal antwoord - Gepubliceerd antwoord

Publicatie antwoord

 [B052](#)

Publicatiedatum

30/11/2015, 20152016

Antwoord

1 en 2. Een controleactie die betrekking heeft op het respecteren van de opgelegde wettelijke voorwaarden verbonden aan de (gedeeltelijke) vrijstelling van de storting van de bedrijfsvoorheffing (BV) werd effectief uitgevoerd in 2014 door de Algemene Administratie van de Fiscaliteit. Het ging toen in het bijzonder, in het kader van het risicomanagementbeleid ingevoerd binnen deze Administratie, om de uitvoering van één van de aanbevelingen geformuleerd door het Rekenhof in zijn rapport van augustus 2013, namelijk een centrale leiding van de fiscale controles in deze materie, met het oog op een standaardisering ervan. In de loop van datzelfde jaar werden ook enkele dossiers gecontroleerd door de BBI. Het geachte lid kan hieronder de globale resultaten vinden van de controles uitgevoerd gedurende het jaar 2014 (een uitsplitsing per categorie van vrijstelling kan echter niet worden verstrekt): - totaal aantal gecontroleerde dossiers: 1.941 - totaal aantal gewijzigde dossiers: 900 - totaalbedrag van de rechtzettingen: 63.393.394.86 euro. Er zijn geen centrale cijfergegevens beschikbaar voor de rechtzettingen van vóór 2014 van deze materie. 3. a) De beperking op de vrijstelling van de BV die effectief werd ingehouden, wordt systematisch gecontroleerd. Slechts in enkele geïsoleerde gevallen werden onregelmatigheden vastgesteld. b) In principe is een dergelijke overschrijding niet toegelaten; indien het geachte lid kennis heeft van een geval waar dergelijke anomalieën zouden vastgesteld zijn, zal mijn administratie overgaan tot het noodzakelijke nazicht voor zover het geachte lid bereid is om haar de nuttige inlichtingen te bezorgen. 4. Deze vraag behoort tot de bevoegdheid van mij collega, de staatssecretaris voor Wetenschapsbeleid, mevrouw Sleurs (Vraag nr. 218

van 15 december 2015). 5. Het komt mijn collega bevoegd voor Wetenschapsbeleid, toe om in voorkomend geval de nodige maatregelen te treffen. 6. Neen, de controleactie heeft geen structurele lacunes in de controle aan het licht gebracht. 7. Een nieuwe controleactie betreffende de vrijstelling van storting van de bedrijfsvoorheffing werd uitgevoerd in 2015 door de Algemene Administratie van de Fiscaliteit. U kan hieronder de resultaten van deze actie vinden, tot op 31 oktober 2015: - totaal aantal gecontroleerde dossiers: 500 - totaal aantal gewijzigde dossiers: 250 - totaalbedrag van de rechtzettingen: 11.861.225,20 euro.

Bulletin nr : B019 - Schriftelijke vraag en antwoord nr : 0203 - Zittingsperiode : 54

<i>Auteur</i>	Marco Van Hees
<i>Departement</i>	Minister van Financiën, belast met Bestrijding van de fiscale fraude
<i>Sub-departement</i>	Financiën, Bestrijding van de fiscale fraude
<i>Titel</i>	Inkomstenbelastingen. - Vrijstellingen van bedrijfsvoorheffing. - Weerslag op de werkgelegenheid.
<i>Datum indiening</i>	04/03/2015
<i>Taal</i>	F
<i>Publicatie vraag</i>	 B019
<i>Publicatiedatum</i>	07/04/2015, 20142015
<i>Status vraag</i>	Antwoorden ontvangen
<i>Termijndatum</i>	03/04/2015

Vraag

Sinds 2003 worden er aan de werkgevers vrijstellingen van bedrijfsvoorheffing verleend (artikelen 275/1 tot 275/9 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen - WIB 92). Oorspronkelijk ging het over enkele gerichte en beperkte vrijstellingen, maar jaar na jaar werd het toepassingsgebied uitgebreid en zijn de percentages gestegen. Bovendien werd er een algemene, niet-gerichte vrijstelling voor alle werkgevers uit de privésector ingevoerd. Die maatregel stuit de werknemers tegen de borst omdat ze merken dat hun werkgever een deel van hun brutoloon opstrijkt. Voor de overheidsfinanciën zijn de negatieve effecten aanzienlijk. In 2005 bedroeg het verlies voor de begroting 198 miljoen euro. In 2013 was dat al gestegen tot bijna 3 miljard euro (2.966,67 miljoen euro volgens het laatst beschikbare cijfer). Een en ander moet in het licht van een bijzonder moeilijke budgettaire context worden gezien en bovendien werden er nog andere gelijkaardige maatregelen genomen, zoals verminderingen van de sociale bijdragen en diverse verminderingen van de vennootschapsbelasting (notionele-interestaftrek, enz.). De vrijstellingen

van bedrijfsvoorheffing worden politiek gerechtvaardigd door de noodzaak om de lasten op arbeid te verlagen teneinde de werkgelegenheid te bevorderen. Professor Paul De Grauwe (London School of Economics) wijst er echter op dat er geen land ter wereld is waar de bedrijfsleiders niet over hoge loonkosten klagen. Eigenlijk willen de bedrijfsleiders hier en elders zeggen dat ze meer winst willen maken. 1. Bestaan er studies over de mogelijke impact van de vrijstellingen van bedrijfsvoorheffing op de economie en de werkgelegenheid? 2. Zo ja, kan u me een literatuurverwijzing bezorgen en de belangrijkste bevindingen uit die studies meedelen? 3. Als blijkt dat die maatregel geen gunstige effecten heeft, moet die dan niet herzien of zelfs afgeschaft worden?

Status

1 réponse normale - normaal antwoord - Gepubliceerd antwoord

Publicatie antwoord

 [B039](#)

Publicatiedatum

24/08/2015, 20142015

Antwoord

Het totaal bedrag van de vrijstellingen van doorstorting van bedrijfsvoorheffing bedroeg inderdaad 2.966,67 miljoen euro voor het jaar 2013. Dit bedrag groepeerde verschillende rubrieken. De belangrijkste zijn de vrijstellingen toegekend voor nacht- en ploegenarbeid, voor overuren, voor onderzoekers, alsmede de algemene vrijstelling voor werkgevers uit de private sector waarvan melding gemaakt werd in de vraag. Zoals bij elke vermindering van een werkgeversbijdrage of bij elke loonkostensubsidie (de vrijstellingen worden zo gekwalificeerd), is het effect ervan niet noodzakelijk een overdracht die het de werkgever louter mogelijk maakt om een deel van het brutoloon van de werknemer te recupereren. Dit zal enkel het geval zijn indien het brutoloon ongewijzigd is en als het voor 100 % in de winstmarges opgenomen wordt. Dergelijke hypothesen zijn voorbarig. De algemene vrijstelling voor werkgevers uit de private sector, waarnaar werd verwezen, werd aldus toegekend om de onderhandeling van een interprofessioneel akkoord te vergemakkelijken, en heeft enerzijds een verzoening van de eisen betreffende een beperkte groei van de loonkosten en anderzijds een herwaardering van de nettolonen mogelijk gemaakt. Dit toont goed aan dat het effect van de subsidies kan verdeeld worden tussen de werkgever en de werknemer. Deze subsidies komen dus niet automatisch en enkel bij de werkgevers terecht. De enige categorie van vrijstellingen waarvan de effecten werden onderzocht is de vrijstelling toegekend aan onderzoekers. Het Federaal Planbureau heeft een studie gepubliceerd over de doeltreffendheid van de verschillende steunmaatregelen voor onderzoek en het blijkt dat de vrijstelling van bedrijfsvoorheffing tot de meest doeltreffende steunmaatregelen voor onderzoek behoort en aldus de aanwerving van onderzoekers begunstigt. De Hoge Raad van Financiën heeft in een recent

verslag kort de vrijstelling van bedrijfsvoorheffing voor overuren onderzocht. De Raad noteert dat er een zeer sterke correlatie bestaat tussen het gebruik van deze vrijstelling en de benuttingsgraad van de productiecapaciteit. De Raad concludeert hieruit derhalve dat de doelstelling werd bereikt en dat deze niet onverenigbaar is met een beleid dat erop gericht is om de werkgelegenheidsgraad te verhogen indien de arbeidsmarkt gesegmenteerd is. De Raad merkt op dat in een dergelijk geval de prestatie van overuren de indienstneming van werkzoekenden niet vervangt.

Bulletin nr : B019 - Schriftelijke vraag en antwoord nr : 0204 - Zittingsperiode : 54

<i>Auteur</i>	Marco Van Hees, PTB-GO!
<i>Departement</i>	Minister van Financiën, belast met Bestrijding van de fiscale fraude
<i>Sub-departement</i>	Financiën, Bestrijding van de fiscale fraude
<i>Titel</i>	Inkomstenbelastingen. - Vrijstelling van bedrijfsvoorheffing. - Discriminatie van de overheidsinstellingen.
<i>Datum indiening</i>	04/03/2015
<i>Taal</i>	F
<i>Publicatie vraag</i>	 B019
<i>Publicatiedatum</i>	07/04/2015, 20142015
<i>Status vraag</i>	Antwoorden ontvangen
<i>Termijndatum</i>	03/04/2015

Vraag

Bij artikel 275/3 van de Wetboek van de inkomstenbelastingen (WIB 92) wordt gedeeltelijke vrijstelling verleend van het storten van de bedrijfsvoorheffing op bezoldigingen van onderzoekers die zijn tewerkgesteld in onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma's of -projecten. Daardoor kunnen de werkgevers een groot deel van de aan de fiscus door te storten bedrijfsvoorheffing die zij inhouden op het brutoloon van hun werknemers, voor zich houden. De voornoemde wetsbepaling voert evenwel een vorm van discriminatie in, omdat universiteiten, hogescholen, onderzoeksfondsen, enzovoort enerzijds en privébedrijven anderzijds daarmee aan andere regels zijn onderworpen. Zoals op de site van het Federaal Wetenschapsbeleid (Belspo) te lezen staat, moeten namelijk alleen de eerstgenoemde instellingen het fiscale voordeel omzetten in bijkomende investeringen in onderzoek en ontwikkeling, terwijl dat voor de profitsector geen verplichting is en de beslissing om die opbrengsten te investeren in aanvullende O en O-activiteiten voor die sector eerder zal afhangen van economische opportuniteiten. 1. Zult u de voornoemde

bepaling herzien en die discriminatie opheffen? 2. Zo ja, hoe zult u dat aan boord leggen: door de verplichtingen waaraan de overheidsinstellingen zijn onderworpen op te leggen aan de privébedrijven of omgekeerd?

<i>Status</i>	1 réponse normale - normaal antwoord - Gepubliceerd antwoord
<i>Publicatie antwoord</i>	 B036
<i>Publicatiedatum</i>	03/08/2015, 20142015
<i>Antwoord</i>	<p>Ik kan het geachte lid meedelen dat de bewuste maatregel werd ingevoerd op verzoek van de betrokkenen zelf. Inderdaad, in het licht van de toen bestaande onduidelijkheid, dreigden bepaalde organisaties, waaronder onder andere de Europese Commissie, die het onderzoek aan universiteiten, hogescholen en erkende wetenschappelijke instellingen betoelagen, met ingang van 2010 met gedeeltelijke terugvordering van de door hen betaalde subsidies, die betrekking hadden op de lonen van de onderzoekers tewerk gesteld op binnen door hen gesubsidieerde onderzoeksprojecten. De artikelen 12 tot 14 van de wet van 21 december 2009 houdende fiscale en diverse bepalingen, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 31 december 2009, editie 2, hebben wijzigingen ingevoerd om een einde te stellen aan de onduidelijkheid ter zake. Ik heb bijgevolg niet de intentie deze maatregel te wijzigen.</p>

Bulletin nr : B019 - Schriftelijke vraag en antwoord nr : 0205 - Zittingsperiode : 54

<i>Auteur</i>	Marco Van Hees
<i>Departement</i>	Minister van Financiën, belast met Bestrijding van de fiscale fraude
<i>Sub-departement</i>	Financiën, Bestrijding van de fiscale fraude
<i>Titel</i>	Inkomstenbelasting. - Vrijstelling van storting van de bedrijfsvoorheffing. - Discriminatie bij indienstnemeningen.
<i>Datum indiening</i>	04/03/2015
<i>Taal</i>	F
<i>Publicatie vraag</i>	 B019
<i>Publicatiedatum</i>	07/04/2015, 20142015
<i>Status vraag</i>	Antwoorden ontvangen
<i>Termijndatum</i>	03/04/2015
<i>Vraag</i>	<p>De artikelen 275/1 tot 275/9 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 voorzien in een algemene vrijstelling en een aantal specifieke vrijstellingen van storting van de bedrijfsvoorheffing. Dankzij die vrijstellingen kunnen de werkgevers een deel van de</p>

voorheffing, die zij op de brutolonen inhouden en dan doorstorten aan de fiscus, voor zich houden. Uit vakbondsbron vernemen we dat die bepaling leidt tot discriminatie van niet-alleenstaande werknemers bij indienstneming. Door de toepassing van het huwelijksquotiënt en eventuele belastingverminderingen voor kinderen ten laste, zijn zij een lagere voorheffing verschuldigd en is het belastingvoordeel voor de werkgever kleiner. De werkgever wordt er dus toe aangezet alleenstaanden aan te werven. Volgens dezelfde logica wordt de werkgever er eveneens toe aangezet geen grenswerknemers in dienst te nemen. Er zijn ons gevallen ter ore gekomen van werkgevers die hun grenswerknemers, die werden aangeworven voor de vrijstellingen van storting van de bedrijfsvoorheffing werden ingevoerd, onder druk zetten om dat statuut op te geven. Overweegt u die bepalingen te herzien of te schrappen, om een eind te maken aan dergelijke vormen van discriminatie bij indienstneming?

Status

1 réponse normale - normaal antwoord - Gepubliceerd antwoord

Publicatie antwoord

 [B036](#)

Publicatiedatum

03/08/2015, 20142015

Antwoord

De bedrijfsvoorheffing wordt inderdaad berekend op het inkomen van de werknemers, rekening houdende met hun persoonlijke toestand, zoals burgerlijke stand, personen ten laste en inkomen en aard van het inkomen van de partner. Het spreekt voor zich dat dit in de meeste gevallen een invloed heeft voor de werkgevers op het bedrag van de ingehouden niet door te storten bedrijfsvoorheffing. Ik heb echter geen kennis van het feit dat dit aanleiding zou geven tot discriminaties op het vlak van aanwervingen. Iedere vorm van discriminatie is immers bij wet streng verboden. Indien iemand wegens zijn burgerlijke staat of dergelijke effectief zou worden gediscrimineerd, kan de betrokkene hiertegen steeds juridische stappen ondernemen. Ik zie echter niet de noodzaak om de maatregelen inzake vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing te wijzigen of in te trekken.

Schriftelijke vraag en antwoord nr : 0218 - Zittingsperiode : 54

Auteur

Marco Van Hees

Departement

Staatssecretaris voor Armoedebestrijding, Gelijke Kansen, Personen met een beperking, en Wetenschapsbeleid, belast met Grote Steden, toegevoegd aan de minister van Financiën

Sub-departement

Armoedebestrijding, Gelijke Kansen, Personen met beperking, Wetenschapsbeleid

Titel

Vrijstellingen van doorstorting van bedrijfsvoorheffing. - Belastingcontroles.

Datum indiening 15/12/2015
Taal F
Status vraag Antwoorden ontvangen
Termijndatum 19/01/2016

Vraag

Dankzij de vrijstellingen van doorstorting van bedrijfsvoorheffing kunnen werkgevers een gedeelte van de voorheffing die ze op het brutoloon van hun personeel inhouden om aan de fiscus door te storten, voor zich houden. Die maatregel werd in 2003 ingevoerd en gaandeweg aanzienlijk uitgebreid. Naar verluidt werden er de voorbije tien jaar vrijwel geen controles uitgevoerd op die vrijstellingen, onder meer omdat ze 'onzichtbaar' zijn op de belastingaangifte en niet vermeld staan in het klassieke schema van de belastingcontroles. In 2014 heeft de FOD Financiën uiteindelijk een controleactie gelanceerd waarbij er specifiek op die maatregel werd ingezoomd. 1. Hoe vaak en voor welk bedrag werd er de voorbije vijf jaar overgegaan tot een wijziging van de aangifte? 2. Hoe vaak en voor welk bedrag werden er in 2014 aangiften gewijzigd voor de onderscheiden categorieën van vrijstellingen (algemene vrijstelling, onderzoek en ontwikkeling, overuren, ploegenarbeid, enz.) van doorstorting van bedrijfsvoorheffing? 3. Naar verluidt zouden sommige werkgevers voor sommige van hun werknemers vrijstellingen van doorstorting van bedrijfsvoorheffing hebben verkregen voor een bedrag dat hoger is dan de totale voorheffing voor de betrokken werknemers. Die overschrijdingen zouden niet onmiddellijk zichtbaar zijn, omdat ze opgaan in het globale bedrag van de vrijstellingen voor alle personeelsleden samen. a) Draagt u kennis van dergelijke feiten (via de resultaten van de controleactie of langs andere kanalen)? b) Bevestigt u dat die praktijk onwettig is? 4. BELSPO speelt een sleutelrol bij de vrijstellingen van doorstorting van bedrijfsvoorheffing voor onderzoek en ontwikkeling. In de richtlijnen bij de controleactie van 2014 verwees de FOD Financiën zijn ambtenaren voor die specifieke vrijstellingen dan ook naar de expertise van BELSPO. Hoeveel ambtenaren bij BELSPO houden zich daarmee bezig en over welke diploma's beschikken ze? 5. Indien BELSPO wordt afgeschaft (zoals door de regering wordt gepland), welk orgaan zal de onder punt 4. vermelde controletaken dan voor zijn rekening nemen? 6. a) Zijn er uit de controleactie van 2014 structurele leemtes in de controle op de vrijstellingen van doorstorting van bedrijfsvoorheffing naar voren gekomen? b) Zo ja, hoe zal men dit rechttrekken? 7. a) Zijn er nieuwe controleacties inzake de vrijstellingen van doorstorting van bedrijfsvoorheffing gepland? b) Zo ja, voor welke periode(s)?

Status

1 réponse normale - normaal antwoord - Gepubliceerd antwoord

Publicatie antwoord

Publicatiedatum

Antwoord

 B057

11/01/2016, 20152016

Voor wat betreft vragen 1 tot 3, 6 en 7 verwijs ik u naar de antwoorden van de minister van Financiën op schriftelijke vraag nr. 202 van 4 maart 2015 (Vragen en Antwoorden, Kamer, 2015-2016, nr. 52, blz. 273) De POD Wetenschapsbeleid (BELSPO) heeft tijdens de overgangperiode tussen 1 januari 2014 en 1 januari 2015 (de periode waarbinnen ondernemingen voor het eerst aanmelding konden doen van hun O en O-activiteiten in toepassing van artikel 2733, WIB) een task force opgericht, bestaande uit 13 personeelsleden met kwalificaties die aansloten bij de activiteiten van de respectievelijke bedrijven en economische sectoren; kwalificaties met name op vlak van biotechnologie, software ontwikkeling, milieuwetenschappen, landbouwwetenschappen, scheikunde. De POD Wetenschapsbeleid beschikt daarnaast over expertise inzake het bepalen en verzamelen van O en O-indicatoren, waardoor het op EU, Eurostat, en OESO-niveau ondermeer mee definieert wat onderzoek en ontwikkeling inhoudt. Tot slot lag de POD Wetenschapsbeleid grotendeels mee aan de basis van de indirecte fiscale steunmaatregel voor O en O in artikel 2733, WIB. Omwille van de gebruiksvriendelijkheid naar Ministerie van Financiën en naar de bedrijven toe werd bij BELSPO in één centraal contactpunt voorzien (toegankelijk via de website), de volledige achterliggende expertise van de overheidsdienst blijft evenwel ter beschikking staan bij de validering en adviesverlening zoals bepaald in het geciteerde artikel 2733, WIB Onze buurlanden Frankrijk en Nederland beschikken eveneens over fiscale steunmechanismen voor O en O, met name de "Crédit Impôt Recherche" (CIR) en de "Wet bevordering speur- en ontwikkelingswerk" (WBSO). De inhoudelijke toetsing gebeurt in deze beide landen - net zoals in ons land - door overheidsdiensten die los staan van de respectievelijke overheidsdiensten Financiën. In Frankrijk berust deze inhoudelijke toetsing bij het "Ministère de Education nationale, de l'Enseignement supérieur et de la Recherche", bevoegdheden die in België quasi integraal bij de deelstaten behoren. In Nederland daarentegen berust de O en O-toetsing van de WBSO-steun bij de "Rijksdienst voor Ondernemend Nederland", een uitvoerende dienst binnen het "Ministerie van Economische Zaken". Bij het afwickelen van de activiteiten van BELSPO zouden de fiscale O en O-bevoegdheden naar Nederlands voorbeeld een dienst kunnen uitmaken binnen de FOD Economie. Doch de verdere organisatie en herlocalisatie van de diensten is nog in volle ontwikkeling. De bevoegdheid van BELSPO inzake artikel 275-3, WIB (en inzake artikel 69 WIB; de verhoogde investeringsaftrek of belastingkrediet voor O en O) concentreert zich specifiek op ondernemingen met een economische finaliteit.

